

KØBSTADENS JORDER. "THISTED BISPEGÅRD".

AF de til Børglum Bispestol hørende Jorder i og ved Thisted oprettedes ved deres Inddragelse under Kronen (S. 20) et Len kaldet "Thisted Bispegård"¹) eller Thistedgård; det hørte til de mindre Len og var et såkaldet Afgiftslen, af hvilket der svaredes en mindre årlig Afgift til Kronen. Indtægterne af Lenet var således 1540 ansat til 42 Mark, 167 Tdr. Rug, 1 Td. Smør og 72 Svin, medens Afgiften for dette År var 14000 Hvillinger. 1574 var Afgiften ansat til 4 Mark, 108 Tdr. Byg, 1 Td. Smør, 18 Svin, 4 Får og 8 Høns. Det forlenedes efterhånden til forskellige Adelsmænd, indtil det 1597 blev lagt under Ørum Len, dog således at der førtes et særligt Regnskab over dets Indtægter og Udgifter. I Tidens Løb var der adskillige Borgere som tilhandlede eller tilbyttede sig enkelte Ager af Gårdens Jorder, således Borgmestrene Steffen Nielsen 1614 og Thomas Madsen 1651. Da Enevælden var indført ophævedes Lensinstitutionen, og Bispegårdens Ejendomme kommer i privat Eje, og en Række hurtigt skiftende Ejere var Indehavere af dem, deriblandt også adskillige af Byens Borgere, indtil Bygningerne 1765 blev nedbrudte, og Jorderne, der nu bestod af Hartkorn 9 Tdr. 4 Skpr. 1 Album, blev udparcellerede i 12 Stykker og købt af Borgerne, og da disse Jorder regnedes for nogle af Egnens bedste, fik Byens Landbrug derigennem en værdifuld Forøgelse. Endnu findes spredt over Købstadjorderne Ager, som kaldes "Bisgård" og har tilhørt Gården, hvis største Tilliggende dog fandtes i Landsognet Tingstrup.

MARKJORDERNE.

Den såkaldtes "Kronens Mark"²), der blev skænket Thisted af Kong Kristian d. 3. (se Side 23), lå et Stykke Nord for Byen og blev ned gennem Tiderne kun benyttet til Græsgang og Fæled. Først i Midten af det 18. Århundrede begyndte man forsøgsvis at leje Dele ud til Byens Avlsbrugere til Græsning, men man skønnede ikke rigtig på det ret værdifulde

Jordtilliggende, man havde i denne Mark, hvis Leje kom til at give en god Indtægt for Kæmnerkassen. Først 1848 blev Ejendommen forpagtet ud i hele sin Udstrækning til Købmand Werner og kom nu under rationel Drift; hans Afgift var 360 Rdl. årlig i 25 År. Werner opførte en Gård på Ejendommen; den blev kaldet Kronborg, hvilket Navn efterhånden blev fælles både for Gården og Jorderne. Dens Areal var 230 Tdr. Land af Hartkorn 9 Td. 4 Skp. $\frac{1}{4}$ Alb. og blev bortsolgt af Kommunen 1913 med Undtagelse af et Areal, hvorpå Byens Renovationsanstalt var bygget, og en ny anlagt Plantage.

Byens øvrige Markjorder, som tidligere for en stor Del dannede Grundlaget for dens økonomiske Liv og af hvilke en Del, særlig Øst for Byen, nu er inddragne under Byen, ligger i det væsentlige Øst og Nord for denne; både mod Øst og Vest grænser de til Landsognet og mod Nord til Hillerslev Sogn og skiller her Landsognet i to Dele. Jorderne har et Areal af c. 1270 Tdr. Land. En Del af de gamle Marknavne er endnu bevarede³). Nærmest Byen mod Øst lå "æ Knakker" også kaldet Smedens Bakke, nu Østerbakken, hvoraf den sydlige Del, der er bortgravet, benævnedes Rakkerbakken, da Byens Rakkere her havde deres Tilholdssted. Af Navne mellem Fjorden og Fårtoftvej nævnes: Vegendals Vrat, Hou Fald, Storodde, Vibdal. Mellem Fårtoftvej og Sennelsvej: Hylliager, Gasehals, Mellemvrat og Nord derfor Lushede og Barrøgel. Nord for Byen: Munkholm eller Munkager, Refsager, der endnu henligger som lange smalle Ager, idet Jorden aldrig har været udskiftet⁴), og Nord derfor Lerpytter. Ved Tingstrupvej ligger Halden (Plantagen ligger også delvis på Halden), hvor enkelte Ager benævnedes "Over Hald", Brennum, "Kou Ager", "Bredstan?". Alsædejord, den Jord der efter den gamle Dyrkningsmåde dreves i en længere Årrække, er den nuværende Dyrskueplads. Nordvest for Byen fandtes Vesterfæled, og ved Fjorden Hulgårds Ager.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1924, side 25-26)

¹ Historisk Årbog for Thisted amt 1913, S. 63 følg.

² Historisk Årbog for Thisted amt 1913, S. 67.

³ Matrikelkortet og mundtlige Meddelelser.

⁴ Byens Jordebog.